

מתיבקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של המגיד הירושלמי הגאון הצדיק רבי בן ציון ידלר זצוק"ל בנו של בעל התפארת ציון הגאון הצדיק רבי יצחק זאב ידלר זצוק"ל נסתלק ט"ו אב (תשכ"ב)

לבד ממה שהיה רבינו מגיד מירושלם קבוע בעיר הקודש ירושלים, כפי שהוא נקרא 'המגיד הירושלמי', בנוסף לזה היה רבינו מירושלם מירושלם, לרכוב יחיד על חמור וכך להגיע להמוני ישובים בכל רחבי הארץ, כדי לקרוב רחוקים ולעורר את אנשי הישובים בתשובה. הלהט שבליבו, האמת שבצוקותיו, והמתיקות והנועם בכל דבריו, פתחו את ליבות האלפים שהתעוררו מאד מדבריו, והמוני בעלי תשובה נעשו בכוח דרשותיו המרתקות.

פעם הגיע רבינו למושב 'בלפוריה' בעמק יזרעאל. המושב היה מנותק לגמרי מהחיים התורניים, הצעירים היו עובדים קשה במשך כל היום, ובערב היו דוהרים על גבי סוסיהם בצחוק גדול, כדי להתענג קצת ולפוש מן העול והעבודה הקשה, ואחר כך הלכו לישון, ושוב למחר יוצאים לעבודה, ושוב לעת ערב דוהרים על הסוסים בצחוק גדול. כך עבר עליהם החיים, בלי שום שייכות עם תורה ועבודה ה'.

כשרבינו ראה את התנהגותם, פתח את דרשתו לפניהם בסיפור מעניין: פעם היה ילד צעיר, שהיה בן יחיד למשפחת עשירים גדולים מאד. כמובן שההורים העשירים סיפקו לו כל מה שרק רצה, הנאות מרובות לאין ספור. ביום מן הימים התחיל הילד לצחוק במידה מרובה. בתחילה זה היה נראה דבר סביר, ילד שלא חסר לו מאומה, מגיע לו לצחוק. אך עד מהרה זה נהפך למחלה, הוא צחק וצחק כל העת ללא שום סיבה.

הרופא שנקרא לטפל בו שאל לו למה אתה צוחק ללא הרף, מה גורם לך לצחוק, אך הנער לא השיב כלום, רק המשיך לצחוק עוד ועוד. מה משמח אותך כל כך - צעק עליו הרופא, אך הנער ממשיך לצחוק בקולי קולות. נו, לא היה ברירה אחרת, רק לשלוח את הבן יחיד לאשפוז בבית חולים מיוחד, כדי לגמול אותו מצחוקו הבלתי נשלט.

המשיך רבינו ואמר לתושבי 'בלפוריה': הנה באתי לכאן, ואני רואה שרק צריך רעיון משמש לכם בבית כנסת, תורה לא רואים כאן, וגם קיום המצוות לא ניכרת כאן, ובכל זאת אני מבחין בבני נוער צוחקים וצוהלים, ורקדים ושועטים על סוסים. לשמחה מה זו עושה, הרי אין בכך שום רוחניות, לא תורה ולא תפילה ולא עבודה, "תורה מה תהא עליה", האם גם כאן יש צורך באשפוז דחוף - שאל רבינו בחרדה, ופרץ בבכי מר.

הבני ההיסטורי קרע את הלבבות של בני הנוער, והם קלטו מיד את המסר. עד מהרה נהפך מושב 'בלפוריה' מן הקצה אל הקצה, נקבעו שיעורי תורה, הוסדרה שיטת לימוד, התחילו להתחזק בשמירת שבת ובקיום המצוות, והתחילו בבניית בתי כנסת ובתי חינוך, ועוד ועוד. וחוה רק דוגמא אחת מגדול השפעתו של רבינו בדרשותיו בכל המושבים ברחבי הארץ.

מתי חל 'פרשת וישב' באמצע הקיץ

אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבוולם את עצמו בשעת מריבה

מדי שנה בשנה אחרי עריכת ליל הסדר הקדוש בחג הפסח, היה רבן של ישראל מרן החתם סופר זצוק"ל מספר סיפור מרטיט זה, כשהוא מציין שהוא שמע את הסיפור מרבו מרן הגאון הקדוש רבי נתן אדלר זצוק"ל, שאף הוא היה נוהג לספרו מדי שנה בשנה בליל פסח אחרי הסדר. ומעשה שהיה כך היה:

בתקופה אחת פרצה מחלוקת גדולה על מרן הרבי הקדוש רבי יהונתן אייבשיץ זצוק"ל בעל היעירות דבש. באמצע ימי המחלוקת, נקלע פעם הרבי ר' יהונתן לבית מלון, ושמע איך שאנשים פחותי ערך שוחחים ומדברים אודות המחלוקת, ומדברים בגנותו, כי הם לא הכירו אותו, ולא ידעו שהצדיק עצמו נמצא ביניהם ושומע דבריהם הפחותים.

פתאום נענה מרן הרבי ר' יהונתן ואמר להם, מורי ורבותי, אנכי איש פשוט, אבל אני רואה שאנכם תלמידי חכמים, לכן אני רוצה להקשות בפניכם קושיא חזקה שיש לי על הפיוט "חד גדיא", שאומרים בסוף ההגדה של פסח. זה היה נשמע להם כדבר מוזר, להקשות 'קושיא חזקה' באמצע השנה על הפיוט "חד גדיא", ובפרט מאחר שהאיש היה נראה להם כאיש כפרי פשוט. מגדול סקרנותם ביקשו ממנו שהם רוצים לשמוע מה יש בפיו להקשות.

ויען הרבי ר' יהונתן ויאמר להם, הנה בפיוט מסופר, שהיה איש שקנה גדי, והגיע חתול וטרף את הגדי. ואם כן צדק מאד הכלב שנשך את החתול, כעונש על מה שטרף את הגדי על לא דבר. ואילו המקל שהיכה את הכלב לא טוב עשה, שהרי הכלב צדק. ואם כן יפה עשה האיש שטרף את המקל. ולא יפה עשו המים שכיבו את האש, שהרי האש צדק.

ואם כן מה מאד צדק השור ששתה את המים, ואילו השוחט ששחט את השור, לא עשה דבר יפה, שהרי השור צדק. ונמצא אם כן שהמלאך המוות צדק מאד על מה ששחט את השוחט. אמנם לפי כל זה קשה מאד, מאחר שהמלאך המוות צדק, אם כן איך יתכן לומר שחלילה הקב"ה לא צדק במה ששחט את המלאך המוות, הרי צדיק ה' בכל דרכיו.

כמובן שהאנשים לא ידעו מה לענות, וכבר הבינו שלא איש כפרי פשוט עומד לפניהם, רק תלמיד חכם גדול, וביקשו ממנו שיאמר להם גם את התידיון על הקושיא. ויען מרן הרבי ר' יהונתן ואמר להם, באמת לא עשינו נכון את החשבון. כי אין הכי נמי, החתול שטרף ואכל את הגדי, לא עשה דבר טוב כלל. אך בכל זאת, מה היה לכלב להתערב ביניהם, הוא היה צריך לשתוק וליתן להם להסתדר ביניהם לבד, ולסמוך שבסופו של דבר הם כבר יעשו שלום ביניהם. ועכשיו תעשו כבר לבד את החשבון ותראו, שבוודאי הקב"ה צודק במה שהרג את המלאך המוות, על מה שהתערב בחינם במחלוקת של השוחט עם השור.

האנשים שהיו עדיין המומים מהשאלה, נדהמו עוד הרבה יותר

הרבי
התפעל
מאד
מדבריו

מהתשובה הפלאית. ועכשיו אמר להם הרבי ר' יהונתן את עיקר דבריו: כאשר יש מחלוקת בין שני צדיקים וגדולים, מה לכם אנשים פשוטים להתערב בריב לא לכם, הרי אתם כבר רואים איזה עונש הגיע למי שהתערב במחלוקת שלא היה נוגע אליו. האנשים התעוררו מאד מדברי התוכחה, וקיבלו על עצמם לשתוק, ולא לדבר עוד מענין זה.

הגמרא בדף היומי שלנו (חולין פט), 'אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבוולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר (איוב כו, ז) 'תולה ארץ על בלימה'. ופירש"י, 'שבולם עצמו' - 'סוגר את פיו'. כשיש מריבה בין צדיקים וקדושים, אסור לנו להתערב, רק צריכים פשוט 'לסגור את הפה', ולא לדבר כלל בענין המחלוקת.

וכיצא בזה מסופר, שפעם הלך הרבי הקדוש מרן הבית ישראל מגור זצוק"ל ברחוב מאה שערים בירושלים, וראה ברחוב את המגיד הירושלמי הגאון הצדיק רבי בן ציון ידלר זצוק"ל [ראה גם במדור 'יומא דהילולא'], וזה היה בתקופה סוערת, כשהיו חילוקי דיעות גדולים בין גדולי וצדיקי הדור בענין אחד שעמד אז על הפרק, וקירות ירושלים היו מכוסים בקריאות ובחתימות של גדולי הדור, לשתי הצדדים. הרבי הבית ישראל הבחין שהמגיד הירושלמי קורא את המדעות האלו, ושאל אותו: 'רבי בן ציון, מה דעתכם בזה, מי צודק'.

נענה המגיד ואמר: 'אצלי הוא היום פרשת וישב'... שאל אותו הרבי הבית ישראל מה כוונתו, פתח המגיד וסיפר: פעם פרצה מחלוקת מפורסמת באחד הישיבות הגדולות אודות ראשות הישיבה, בין שני גאוני וגדולי הדור, וכל הישיבה הייתה כמרוקחה, היו שנטו לטובת אחד, והיו שנטו לטובת השני. והזמינו את הגאון הקדוש המגיד מקלם זצוק"ל, שיבוא להשקיט את הרוחות בישיבה.

כשהמגיד מקלם פתח את דבריו אמר, 'היום הרי פרשת וישב'. צעקו כולם ואמרו, הרי היום הוא פרשת 'כי תצא'. הסביר להם המגיד, הנה אני נוהג בכל פרשה לדרוש מענין הפרשה, בפרשת בראשית על ענין קין והבל, בפרשת נח על נח הצדיק, בפרשת לך לך על אברהם ולוט, וכן הלאה על יצחק וישמעאל, יעקב ועשו.

אבל כאשר אני מגיע לפרשת וישב, אני נאלם דום. כי כשיש מחלוקת בין יוסף הצדיק ליהודה הצדיק, מה אומר ומה אדבר, כיצד אוכל להכניס ראשי בין הרים גדולים כאלו. וכן גם עתה, כשאנכם קוראים לי להכריע בין שני גדולי עולם, מה אומר ומה אדבר, אין לי עצה אחרת, רק לשתוק ולסגור את פי.

סיים המגיד הירושלמי ואמר לרבי הבית ישראל, אף עתה כשאני רואה גדולי עולם נחלקים ביניהם, הוא אצלי 'פרשת וישב', ואיני פותח פי לדבר. הרבי התפעל מאד מדבריו, וממה שאינו נוטל צד במחלוקת, למרות שהוא עצמו גם נחשב כאחד מגדולי הדור.

נועם שיח עם גאב"ד אנטווערפן מרן הגאון הגדול רבי אהרן שיף שליט"א במעון קדשו באנטווערפן

~ חלק ד' - המשך מגיליון שכ"א - הפרק האחרון ~

כל ישראל ללמוד תורה". לשון נורא ומבהיל, כל אחד ואחד מישראל מוכן מצד טבעו ובריאתו ללמוד את כל התורה כולה, אשר היא מורשה אליו כבר מששת ימי בראשית.

הרב קובלסקי: אילו הייתי מגיע לאנטווערפן רק כדי לשמוע מהרש"א זצ"ל, דינו. **הגאב"ד הגר"א שיף:** אני יספר לכם סיפור מרטיט: הרבי הקדוש מפינסק קרלין בעל הארחות אהרן זצוק"ל, שזכיתי שהוא היה המגיד שיעור שלי, הגיע פעם לאנטווערפן אחרי שכבר נתמנה לאדמו"ר מפינסק קרלין. לפני שנכנסתי אליו לביקור, נכנס אליו יהודי וסח לפניו את צרתו, שהבן שלו יש לו ממש ראש סתום, הוא לא מבין אפילו מילה אחת בגמרא.

כידוע הרבי היה איש חינוך גדול מאד. כשנכנסתי מיד לאחר מכן אליו, הוא אמר לי, האבא של בחור פלוני היה אצלי עכשיו, ואמר לי, שהבחור שלו לומד אצלכם, בוודאי אתם יודעים עד כמה הוא לא מסוגל להבין אפילו מילה אחת, אך תדעו לכם, אפילו מי שיש לו ראש חלש עד מאד, יכולים להעלותו מעלה מעלה.

וסיפר לי, שהוא היה בעבר מגיד שיעור באנטווערפן, וכל לילה היה מגיע לראות אם הבחורים לא מסתובבים בחוצות. לילה אחד הוא מגיע ושומע מרחוק איזה בחור בוכה, הוא נפחד מאד. הוא חיפש את מקור הבכי, עד שהבין שזה בא מהיכל בית המדרש. הוא נכנס בשקט לפנים, וראה שהארון קודש פתוח, ובחור עומד שם ובוכה כמו ילד קטן, רבונו של עולם, למה נגרע, אני לא מצליח להבין את הלימוד, "פתח לבי בתורתך". ובסוף השנה - סיים הרבי, הבחור הזה ידע בעל פה את כל מסכת בבא בתרא.

כאשר שמעתי מפי הרבי את הסיפור המרגש, ציטטתי לו את דברי המהרש"א, שכל אחד ואחד מישראל מוכן מצד טבעו ובריאתו ללמוד את כל התורה כולה. כאשר הרבי שמע את דברי המהרש"א, התרגש והתפעל עד מאד, וקם על רגליו ויצא לחוץ לבקש ממישהו עט, והוציא מחברת, והתחיל לרשום את דברי המהרש"א. הרגשתי שזה בזיון התורה, שהרבי רושם מה שאני כביכול 'חידשתי' לו, ועוד בנוכחותי. ולכן ניסיתי למנוע את הדבר, אך הרבי התעקש, "מהרש"א כזה מוכרחים לזכור".

באותו מעמד הבנתי היטב את דברי המושנה, 'איזהו חכם הלומד מכל אדם'. השי"ת יעזור שתמשיכו לפעול למען זיכוי הרבים, להרביץ את התורה ולהמתיקה. **הרב קובלסקי:** אמר.

הרב קובלסקי: לפני שבאתי למרא דאתרא שליט"א, זכיתי לדבר בישיבה קטנה בעלזא, ועכשיו אני הולך לדרוש אי"ה בישיבת ויזניץ. ברצוני לשאול לרבינו שליט"א, מהו העצה לבחור היושב בישיבה ומרגיש שאין לו חשק ללמוד, כי הרי אביו עובד כל היום לפרנסתו, וגם הוא מאחר שאין לו ראש טוב, הוא מתכנן לצאת לעבוד במשך השנים, וכל זה גורם לו להרגיש שכל הענין של לימוד התורה אינו קשור אליו. מה אפשר לומר לבחורים כאלו, ונאך חזוק שיגרמו שינוי עצום לבחור על כל המבט על חייו, ולהרגיש מעתה שדווקא הוא עוד יוכל לגדול לאחד מגדולי דורו.

הגאב"ד הגר"א שיף: צריכים לגלות לבחורים הכוחות הגדולים והחזקים שיש להם. כמו שמבואר בספר הקדוש אמרי נועם, שזהו 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך' (תהלים לא, כ), צריכים לגלות ליראי ה', רב טוב הצפון בקרבם. ועל דרך זה פירש הרבי הקדוש רבי ברוך ממעוזבו זצוק"ל את הפסוק (תהלים קמה, יב) 'להודיע לבני האדם גבורותי', פירוש, צריכים להודיע לבני האדם את הכוחות והגבורות אשר יש להם, והיכולות שגנוזים בתוכם.

שינוי במשנה (אבות ד, א), 'איזהו חכם הלומד מכל אדם'. וקשה, וכי זהו חכם, מי שאינו יודע בעצמו רק הוא צריך ללמוד את החכמה מכל אדם. הרי לכאורה נראה להיפך, שדווקא מי שיש לו בעצמו חכמה, יש לו ראש טוב, ואין לו צורך ללמוד מאחרים, הוא ה'חכם' האמיתי.

ומבאר המדרש שמואל, שבאמת הוא להיפך ממש, מי שקיבל חכמה מן השמים אין לו מה להשתבח ולהתהלל בזה, כמו שנאמר (ירמיה ט, כב) 'אל יתהלל חכם בחכמתו', כי הוא דומה למי שקיבל במתנה מיליון דולר במזומן, שהוא לא יכול להתפאר כלל בעשירותו, מאחר שלא השקיע בזה מאומה. ודווקא מי שהשקיע כוחות עצומים עד שהשיג סכום גדול זה, הוא יכול להתפאר בזה.

וזהו כוונת המשנה, 'איזהו חכם הלומד מכל אדם', פירוש, מי יכול להתפאר שהוא 'חכם', דווקא מי שבתחילה היה לו קשה מאד, הוא לא הבין מאומה בתלמודו, ובכל זאת השקיע כוחות אדירים בעצמו, ולא התבייש מאף אחד, רק הלך ללמוד מכל אדם, עד שזכה להגיע לחכמתו, זהו האיש הנקרא "חכם" אמיתי.

וזאת יש לנו לזכור, שכל אחד ואחד מישראל יכול לזכות בסופו של דבר להבין את התורה הקדושה ולהיות מגדולי הדור, אפילו מי שיש לו ראש חלש מאד. כמו שמבואר בגמרא (סנהדרין זא,): 'כל המונע הלכה מפי תלמיד, כאילו גוזל מנחת אבותיו', שנאמר 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב', מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית.

ומבאר שם המהרש"א בזה הלשון: 'המונע הלכה מפי תלמידו ללמוד עמו עד שתהא שגורה לו בפה, לפי שאומר הרב שאין התלמיד הגון וראוי לכך, ואי אפשר לו ללמוד. הרי גוזל מנחת אבותיו, שהתורה היא מורשה לכל ישראל מששת ימי בראשית, רצה לומר, "לפי בריאותם וטבעם מששת ימי בראשית מוכנים

~ טוב עין הוא יבורך ישר כוח למשמח אלוקים ואנשים הרב הערשל גרוס שליט"א על הסיוע הרב בנפש חפצה ~

מקולמוסם של הקוראים

שלום וברכה.

אל מעלת כבוד תורתו, מזכה את הרבים ומונעים נועם צוף דברי תורתנו הקדושה, הרב אברהם ישעי' קובלסקי שליט"א.

ב"ה ראיתי ונהניתי מהרעיונות הנפלאים שכתבתם ממה שנפל ברעיונכם בעת עמדתם על ציונו הק' של מרן הבית אהרן זיע"א [בגליון שי"ח - פרשת בלק תשפ"ו]. וה' יעזור שיפוצו מעיינותיכם יותר ויותר כמעין המתגבר, להגדיל תורה ולהאדירה.

אך אוסיף לציין את דבריו הק' בספה"ק בית אהרן בדברי תורה על ימי

הפורים (דף סח. ד"ה עו ד

נוכל לומר) שמרחיב ביסוד זה, וזה לשון קדשו: 'כי אנחנו עם בני ישראל כשבא עלינו חס ושלום איזה גזירה רעה, אנו מחוייבים להתפלל לפני הקב"ה על גודל חילול השם שנעשה מזה, ועל שמו הגדול המוחלל בין הגויים, וכמו שאמר משה רבינו בתפילתו, ולא לחשוב מחשבות גופניות כלל, רק להתפלל על גלות השכינה וכשיעזור לנו יתגדל שמו וכבוד מלכותו.

לזה כתיב אצל אסתר (ה, א) 'נכח בית המלך', היינו כי עיקר בקשתה היה שיתגדל כבוד מלכותו וזהו בית המלך היינו הקב"ה. אבל והמלך יושב נכח פתח הבית. כי עיקר רצונו הפשוט וחפצו של הקב"ה להשפיע כל טוב לישראל ברוחני וגשמי. עד כאן לשונו הקדוש.

בברכה שהימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה, וזמנה בקרבן לראות כבוד מלכותו ית' בשונו לציון ברחמים.

בברכה מרובה
משה פריינד
נבעת באב

מאוצרות הפרשה

בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבתי עד ה' אלקיך (ד, ל). השכינה הקדושה נקראת '**אחרית הימים**' כידוע ליודעי חן. וצריך האדם לילך תמיד במחשבתו, להצטער על גלות השכינה, כי מה שחסר לאדם בעולם הזה, ידע לפי ערך החסרון למעלה יותר וכו', בכל הסיבות שלמטה, מגיע למעלה צער גלות השכינה יותר ויותר.

ומסיים הכתוב ו'**שבתי עד ה' אלהיך**, אותיות 'שבתי'. כי עד עתה היו ימי המצרים בצער גלות השכינה, כמו שכתוב **בצר לך ומצאוך וגו' באחרית הימים. 'ושבתי'**, כשמוגיע שבת זו שבת נחמו, בו הבטחת הגאולה, **עד ה' אלהיך** - אז נראה, כי כל הדינים אשר עברו עלינו, היו הרחמים, וחסדים גוברים עליהם. ולפי ערך הצער שהיה אז, כן נזכה לגדול החסדים והטובות. **(תפארת שלמה ואתחנן)**

נקודה
למחשבה:

שבתי נחמו קורין עשרת הדברות, ובשבועות קורין גם כן עשרת הדברות, כי בשבועות נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל, וכן כשיבא משיח צדקינו כתיב 'תורה חדשה מאתי תצא' (ישעיה נא, ד), לכך קורין עשרת הדברות בשבת נחמו. **(קדושת לוי שבת נחמו)**

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חי"ג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661